

Yttrande till överklagandenämnden, ÖN 2019/9

Yrkande

Domkapitlet vidhåller sitt beslut från den 17 januari 2019 att förklara Rune Imberg obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst som präst och hemställer att yrkandena om återförvisning och upphävande lämnas utan bifall.

Grunder

Det inledande beslutet

Vid tidpunkten för biskopens initiala delegationsbeslut var saken ännu inte prövad och det angavs i beslutet att Rune Imbergs skrivelse "i nuläget" inte föranleder någon åtgärd. Ett uttryck som närmast är att förstå som en vilandeförklaring av ärendet. Att någon anvisning om överklagande inte gavs i beslutet talar också för att beslutet inte var slutligt från domkapitlets sida.

Ska det initiala beslutet ändå ses som en regelrätt avskrivning så är beslutet i vart fall inte ett gynnande beslut och saken är således inte rättskraftigt avgjord. Det har därmed funnits möjlighet för domkapitlet att vid senare tillfälle ta upp skrivelsen för prövning i sak, vilket också har skett.

Karaktäristiskt för ett förvaltningsrättsligt gynnande beslut är att den enskilde efter ansökan hos en myndighet tillförs en förmån av något slag. Vid den typen av beviljade förmåner kräver hänsynen till den enskildes trygghet ofta att beslutet är orubbligt, dvs. innehar negativ rättskraft. Detta då den enskilde kan ha förlitat sig på beslutet om beviljad förmån och vidtagit en rad åtgärder med anledning av det gynnande beslutet, exempelvis vid beviljande av ekonomiskt bistånd, färdtjänstillstånd eller serveringstillstånd. Rune Imbergs skrivelse kan omöjligt anses vara en ansökan om en förmån hos domkapitlet.

Det måste vidare vara möjligt för en biskop att, efter en initial bedömning att en händelse, omständighet eller skrivelse i nuläget inte föranleder någon åtgärd, en tid därefter omvärdera situationen. Detta förutsatt att saken ännu inte blivit materiellt prövad. Motsatt synsätt skulle hämma domkapitlets respektive biskopens möjlighet att utöva tillsyn. Skulle detta synsätt anläggas innebär det i förlängningen att en

DOMKAPITLET

nyttillträdd biskop skulle vara förhindrad att agera för det fall dess företrädare initialt gjort en annan bedömning av ett icke sakprövat ärende.

Vad Rune Imberg har anfört om undantagen från ett gynnande besluts negativa rättskraft kan därför lämnas utan avseende.

Sammantaget har domkapitlet, även med beaktande av det beslut som inledningsvis fattats, haft rätt att inleda ett tillsynsärende och inom ramen för det pröva den aktuella skrivelsen i sak. Handläggningen i detta senare ärende, där en materiell prövning gjorts, har skett på ett sådant sätt att hänsyn till den enskildes rättssäkerhet har beaktats. Skäl att upphäva och återförvisa ärendet föreligger därmed inte.

Fråga om löftesbrott

Den episkopala strukturen inom Svenska kyrkan tar sig flera uttryck. För det första innebär begreppet att kyrkan är organiserad i stift under ledning av biskop. Begreppet innebär för det andra att innehavarna av Svenska kyrkans vigningstjänst (präster, biskopar och diakoner) genom sina vigningslöften är förpliktade till kyrkans tro, bekännelse och lära och att de har ett särskilt ansvar inför stiftet och dess biskop (se 2018 års kommentar till kyrkoordningen, s. 917).

Mot bakgrund av detta vill domkapitlet framhålla att vigningslöftena ska ses som en helhet. Kyrkans ordning är både en konsekvens av och beroende av kyrkans tro, lära och bekännelse. Då vigningslöftena är en helhet, och löftet om ordning är beroende av de andra löftena, går det inte att särskilja frågorna om kyrkans tro, lära och bekännelse från kyrkans ordning. Det finns således inte en skarp gräns i detta avseende mellan ordningsfråga och lärofråga. Det är därmed domkapitlets bedömning att gärningsbeskrivningen, såsom den är utformad i ärendet, rymmer de frågor vilka har prövats.

Det är vidare kyrkan som har antagit vigningsordningen och kyrkan som identifierar och förfogar över innehållet i vigningslöftena, inte den enskilde prästen. En enskild vigd innehar således inte rätten att själv definiera innehållet i vigningslöftena. Det är däremot ett personligt ansvar för den enskilde att följa dem.

Utöver vigningslöftenas helhet vill domkapitlet även betona att biskopens uppdrag är en helhet. Det går inte att dela upp biskopens uppdrag i en stiftschefsroll och en andlig ledarroll. Det går inte att skilja på biskopens enhet, ledning och tillsyn. Som i allt kyrkligt ledarskap utövas ledning sammanhållet.

DOMKAPITLET

Biskopen ska utöva ledning och tillsyn och är "insatt bland dem som genom kyrkans historia och i samtiden utövar *episkopé*, ledning och tillsyn" (ur Biskopsbrevet *Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan*, 1990). Därmed markeras genom biskopen stiftets samhörighet med kyrkan som helhet. Uppgiften utövas inte av biskopen ensam, även om biskopen själv har en sådan uppgift, utan den utövas tillsammans med bl.a. domkapitlet. Biskopens roll som stiftets ledare framhålls genom att biskopen är ordförande i stiftsstyrelsen och i domkapitlet. Biskopen utövar sin tillsyn på två, delvis olika, sätt. Dels inom ramen för sin roll i domkapitlet, dels genom sin självständiga tillsynsfunktion. Det är bara domkapitlet som kan skilja någon från rätten att utöva kyrkans vigningstjänst (se 2018 års kommentar till kyrkoordningen, s. 175f).

När det gäller att fatta beslut om präster utifrån vigningsuppdraget finns således domkapitlet, som beslutande organ, knutet till biskopen. Men tillsynen finns också på väg till domkapitlet, genom biskopens kontinuerliga tillsyn. Även avseende tillsynen finns följaktligen en helhet. Sammantaget är det kyrkan, biskopen och domkapitlet, inte den enskilde prästen, som definierar innehållet i ansvaret och tillsynen över prästerna.

Rune Imberg uttrycker bl.a. att han inte i någon väsentlig mening kan se Susanne Rappmann som sin biskop, att han i fortsättningen uteslutande kommer att erkänna biskopen i Missionsprovinsen som sin förman och biskop och att han beträffande sin andliga tjänsteutövning anser sig stå under tillsyn av biskopen i Missionsprovinsen, och inte under domkapitlet och biskopen i Göteborgs stift.

Mot bakgrund av den helhet som råder avseende vigningslöftena, biskopens uppdrag samt biskopens och domkapitlets tillsyn, och att det inte låter sig göras en uppdelning i inre respektive yttre lydning och tillsyn, kan man som präst i Svenska kyrkan inte ställa sig utanför tjänstgörande biskops och domkapitlets tillsyn på det sätt som Rune Imberg gör.

Det är därför alltjämt domkapitlets uppfattning att Rune Imberg bryter mot löftet om kyrkans ordning. Vidare har det inte framkommit något annat än att Rune Imberg vidhåller det han ger uttryck för i sin skrivelse och de i övrigt lämnade uppgifterna i ärendet. Det kan därmed enligt domkapitlet inte bli aktuellt med någon annan åtgärd än obehörighetsförklaring.

På domkapitlets vägnar

Karin Burstrand
domprost

Bertil Josefson
domarledamot

Therese Kogler Bennsten
stiftsjurist

Madelene Grunnesjö
stiftsjurist